

CEPOL kurz „Ekonomická a finančná kriminalita – vyšetrowanie korupcie“

Základné informácie o CEPOL kurze

Úrad boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru spolu s národným pracoviskom Európskej policajnej akadémie – CEPOL¹, zriadeným v štruktúre Akadémie Policajného zboru v Bratislave, zorganizoval v dňoch 18. až 21. septembra 2012 v Bratislave CEPOL kurz 11/2012 „Ekonomická a finančná kriminalita – vyšetrowanie korupcie“. Ideovým základom medzinárodného CEPOL kurzu bolo prehĺbenie medzinárodnej spolupráce v boji s trestnou činnosťou korupcie a posilnenie partnerských vzťahov a profesionálnej spolupráce európskych protikorupčných zložiek v súlade s politikou Európskej únie. Medzinárodný CEPOL kurz bol koncepčne orientovaný do tematického rámca „Ekonomická a finančná kriminalita“, v kontexte ktorého bola rozpracovaná problematika boja s trestnou činnosťou korupcie.

Uvedený CEPOL kurz bol organizovaný s podporou lektorov z protikorupčných útvarov Rakúska (Federálny protikorupčný úrad), Českej republiky (Útvar odhaľovania korupcie a finančnej kriminality Služby kriminálnej polície a vyšetrowania) a Poľska (Riaditeľstvo vojvodskej polície vo Wroclawi). Na programe CEPOL kurzu participovali aj nominovaní zástupcovia z Európskeho úradu pre boj proti podvodom – OLAF², z Medzinárodnej protikorupčnej akadémie – IACA³, ako aj skúsení vyšetrowatelia z úradu boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru, úradu inšpekčnej služby sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra SR a vedeckí a pedagogickí pracovníci z Akadémie Policajného zboru v Bratislave.

Na medzinárodnom CEPOL kurze zacielenom na sprostredkovanie skúseností, vzájomnú výmenu informácií a odborných poznatkov z odhaľovania a vyšetrowania trestnej činnosti korupcie sa zúčastnili policajti z protikorupčných zložiek členských krajín Európskej únie. Nominovaní účastníci, profesionálne orientovaní na boj s trestnou činnosťou korupcie, zastupovali partnerské zložky z Českej republiky, Poľska, Belgicka, Bulharska, Estónska, Maďarska, Švédska, Talianska, Španielska a Rumunska. Záujem zúčastniť sa na uvedenom CEPOL kurze prejavili aj dvaja zástupcovia orgánov činných v trestnom konaní z Islandu. Ministerstvo vnútra SR na predmetnom kurze prezentovali operatívni pracovníci a vyšetrowatelia z úradu boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru a sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra SR. Celkovo sa na CEPOL kurze zúčastnilo 22 účastníkov z 12 európskych krajín.

¹ CEPOL – European Police College – Európska policajná akadémia bola založená ako agentúra Európskej únie v roku 2005 (rozhodnutím Rady EÚ 2005/681/SVV). CEPOL organizuje kurzy, semináre a konferencie cestou národných CEPOL útvarov, so zameraním na široké spektrum tém z oblasti boja s trestnou činnosťou, udržiavania verejnej bezpečnosti a verejného poriadku.

² OLAF – European Anti-Fraud Office – Európsky úrad pre boj proti podvodom je samostatný subjekt v rámci komisie. Vznikol rozhodnutím komisie 1999/352 zo dňa 22. apríla 1999. OLAF vyšetruje podvody v súvislosti s rozpočtom Európskej únie, korupciou a závažnými porušeniami pravidiel v rámci európskych inštitúcií.

³ IACA – The International Anti-Corruption Academy – Medzinárodná protikorupčná akadémia je medzinárodná organizácia, ktorá vznikla 8. marca 2011 ako spoločná iniciatíva Úradu OSN pre drogy a kriminalitu (UNODC), Rakúskej republiky, Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF) a ďalších zúčastnených strán. Poslaním medzinárodnej protikorupčnej akadémie je zabezpečiť vzdelávanie, odbornú prípravu a akademický výskum v oblasti boja proti korupcii. Cieľovou skupinou sú pracovníci z orgánov činných v trestnom konaní, mimovládnych organizácií a privátneho sektora.

Príprava podkladov na uskutočnenie CEPOL kurzu

Prípravou, obsahovým zameraním, vyhodnotením prínosov a formulovaním záverov CEPOL kurzu sa zaoberala manažérka kurzu, pplk. Ing. Helena Kanková, v tom čase služobne zaradená na úrade boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru. V počiatočnom štádiu prípravy kurzu bolo potrebné prejsť náročným procesom výberu navrhutej koncepcie CEPOL kurzu z množstva uchádzačov z členských krajín Európskej únie. Úrad boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru sa zapojil do tohto procesu v spolupráci s CEPOL pracoviskom Akadémie Policajného zboru v Bratislave. Na tento účel bol na úrade boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru vypracovaný dokument „Výzva na predkladanie návrhov na grantové dohody na vykonávanie CEPOL kurzov a seminárov v roku 2012 na základe rámcovej dohody o partnerstve s CEPOL-om“. V uvedenom dokumente boli zdôvodnené priority, obsahové zameranie kurzu, strategický cieľ, ako aj podrobné rozpracovanie jeho očakávaných výsledkov.

Plnenie medzinárodných záväzkov a programov

Ideový zámer predloženého návrhu CEPOL kurzu vychádzal z podpory a presadzovania bezpečnostných záujmov Európskej únie, zakotvených v bezpečnostných politikách a stratégiách mnohých európskych dokumentov. Konceptným východiskom pri návrhu na uskutočnenie CEPOL kurzu zameraného na oblasť boja proti korupcii bol dokument Európskej únie „Stockholmský program – otvorená a bezpečná Európa, ktorá slúži svojim občanom a chráni ich“⁴. Uvedený dokument bol schválený Európskou komisiou pre oblasť slobody, bezpečnosti a spravodlivosti v roku 2010 na obdobie 5 rokov. Jedným z významných cieľov Stockholmského programu a úloh vyplývajúcich z jeho Akčného plánu⁵ je aj posilnenie boja s trestnou činnosťou korupcie v krajinách Európskej únie.

Prijatím Stockholmského programu bol na úrovni Európskej únie vytvorený legitímny rámec pre iniciatívu členských krajín aktívne sa zúčastňovať na procese eliminácie trestnej činnosti korupcie. Zapojením sa do výzvy na organizovanie CEPOL kurzu s tematikou boja s trestnou činnosťou korupcie úrad boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru sa iniciatívne pričínal o plnenie medzinárodných záväzkov a zintenzívnenie boja s touto trestnou činnosťou v širšom geopolitickom priestore Európskej únie.

S cieľom zdôrazniť nevyhnutnosť boja s trestnou činnosťou korupcie na medzinárodnej úrovni predložený návrh na uskutočnenie CEPOL kurzu poukazoval aj na rad ďalších významných medzinárodných dokumentov, presadzujúcich zásadné politiky a odporúčania medzinárodných organizácií v boji s trestnou činnosťou korupcie. Išlo o ďalšie dokumenty, ktoré boli prijaté na pôde Európskej komisie, Organizácie spojených národov (OSN), Rady Európy, Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) a iných medzinárodných organizácií, ktorých členom je aj Slovenská republika.

Obsahovo-koncepčný základ predloženej výzvy

Úspešnosť boja s trestnou činnosťou korupcie kladie zvýšené nároky na jej odhaľovanie, dokumentovanie a vyšetrovanie, na spoluprácu a súčinnosť orgánov činných v trestnom konaní, na odbornú pripravenosť polície, ako aj na medzinárodnú spoluprácu. Včasná a aktuálna príprava polície nadobúda v tomto procese strategický význam. Vypracovanie návrhu na organizovanie medzinárodného odborného CEPOL kurzu, zameraného na vyšetrovanie korupcie, odrážalo aktuálne potreby policajnej praxe na národnej, ako aj medzinárodnej úrovni, s dôrazom na výmenu teoretických poznatkov a informácií, ako aj sprostredkovanie skúseností z procesu odhaľovania a vyšetrovania tejto trestnej činnosti v rámci protikorupčných zložiek partnerských krajín Európskej únie.

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:115:0001:0038:en:PDF>

⁵ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0171:FIN:EN:PDF>

Strategickým cieľom úradu boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru pri vypracovaní návrhu bolo posilnenie partnerstva protikorupčných zložiek v európskom priestore, skvalitnenie poznatkov z policajnej praxe, prehĺbenie vzájomnej spolupráce, výmena informácií a sprostredkovanie skúseností z výkonu policajných činností pri eliminácii trestnej činnosti korupcie. Uvedený zámer bol rozpracovaný do návrhu konkrétnej podoby priorit, identifikovaných z hľadiska potrieb policajnej praxe a skvalitnenia procesu odhaľovania a vyšetrovania trestných činov korupcie, s využitím najnovších poznatkov a informácií zo spolupráce protikorupčných zložiek na medzinárodnej úrovni.

Identifikácia zamerania CEPOL kurzu

V predložennom návrhu na uskutočnenie CEPOL kurzu bolo identifikované nasledujúce zameranie CEPOL kurzu:

- vzájomná výmena informácií a poznatkov o vyšetrovacích postupoch pri trestných činoch korupcie,
- identifikácia najlepších praktík využívaných v aplikačnej praxi pri odhaľovaní trestných činov korupcie,
- sprostredkovanie osvedčených postupov v procese vyšetrovania trestných činov korupcie,
- praktické využívanie spoločných vyšetrovacích tímov pri vyšetrovaní trestnej činnosti korupcie presahujúcej hranice jednej krajiny,
- inovatívne techniky pri odhaľovaní a analyzovaní nových foriem kvalifikovanej trestnej činnosti korupcie,
- medzinárodná spolupráca pri odhaľovaní a vyšetrovaní trestných činov korupcie,
- identifikácia zákonných podmienok odhaľovania a vyšetrovania trestných činov korupcie,
- právomoci a kompetencie vnútroštátnych orgánov a medzinárodných organizácií v boji s trestnou činnosťou korupcie.

Súčasťou návrhu na organizovanie CEPOL kurzu bola aj informácia o súvisiacej vedeckovýskumnej úlohe „Hodnotenie v procese odhaľovania trestných činov korupcie“ realizovanej manažérkou kurzu v rámci doktorandského štúdia na Katedre kriminálnej polície Akadémie Policajného zboru v Bratislave. Zaradenie výskumu do prípravy CEPOL kurzu tvorilo účelovú nadstavbu nad štandardnými metódami a postupmi pri dosahovaní stanovených cieľov kurzu a smerovalo k holistickému prístupu riešenia problematiky boja s korupciou z hľadiska dosiahnutých výstupov.

Pri príprave návrhu a uchádzaní sa o grant na organizovanie CEPOL kurzu bol veľký dôraz kladený na plnenie medzinárodných záväzkov, obsahovú interpretáciu a zameranie kurzu, kvalitnú expertnú úroveň, vedeckovýskumný rozmer kurzu, ako aj vytýčenie reálnych cieľov a prínosu kurzu pre cieľovú skupinu, ktorú tvorili protikorupčné zložky členských krajín Európskej únie.

Praktická realizácia zámerov CEPOL kurzu

Navrhnutý scenár CEPOL kurzu, tematicky zameraný na „Ekonomickú a finančnú kriminalitu – vyšetrovanie korupcie“, úspešne prešiel výberovým konaním a úrad boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru, v zastúpení manažérky kurzu, sa stal jeho odborným garantom. Nasledovala etapa organizovania a praktickej realizácie CEPOL kurzu, na ktorej sa významne podieľal aj zástupca z CEPOL pracoviska Akadémie Policajného zboru v Bratislave npor. Mgr. Stanislav Straka.

Medzinárodný CEPOL kurz v trvaní štyroch dní pozostával z celodenného programu v podobe prednášok, odborných prezentácií, panelových diskusií a interaktívnych

workshopov, na ktorých mali zúčastnení možnosť prezentovať vlastné poznatky z odbornej praxe, konfrontovať ich s poznatkami z iných európskych krajín a ďalej tvorivo rozvíjať. Odborné prednášky a prezentácie pripravili národní experti z členských krajín Európskej únie a z prizvaných medzinárodných organizácií v zmysle tematického rámca CEPOL kurzu.

Na odbornom CEPOL kurze boli ilustrované rôzne aspekty boja s trestnou činnosťou korupcie na úrovni teoretických poznatkov, legislatívnych a inštitucionálnych nástrojov, ako aj praktických postupov a metodík pri odhaľovaní a vyšetrovaní tejto trestnej činnosti. Predmetom CEPOL kurzu boli aj súvisiace témy, ako je spolupráca polície s ostatnými orgánmi činnými v trestnom konaní pri odhaľovaní trestnej činnosti korupcie, ochrana oznamovateľov tejto trestnej činnosti, využívanie moderných komunikačných a informačných technológií v praxi odhaľovania, dokumentovania, analyzovania a vyšetrovania trestnej činnosti korupcie.

Po skončení bloku prednášok účastníci CEPOL kurzu mali možnosť diskutovať s expertmi o prednášaných okruhoch i súvisiacich témach boja s trestnou činnosťou korupcie a rozvíjať tak vzájomne prospešnú expertnú spoluprácu na teoretickej i praktickej úrovni s partnermi z európskych protikorupčných zložiek.

Úvod do CEPOL kurzu

Medzinárodný odborný CEPOL kurz otvorila a stručnú informáciu o programe kurzu, stanovených cieľoch i očakávaných prínosoch podala manažérka kurzu z úradu boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru. Vo svojom prejave zdôraznila potrebu realizácie CEPOL kurzu s aktuálnou témou boja s trestnou činnosťou korupcie, pretože ide o medzinárodný problém, ktorý je potrebné riešiť na národnej úrovni, ako aj na úrovni medzinárodnej spolupráce protikorupčných zložiek v spoločnom európskom priestore.

Za Akadémiu Policajného zboru v Bratislave uvítací prejav predniesol riaditeľ odboru medzinárodných vzťahov PhDr. Ladislav Mihálik, ktorý vo svojom prejave vyjadril presvedčenie, že odborné prednášky i praktické semináre CEPOL kurzu prispejú k výmene informácií a sprostredkovaniu skúseností pri odhaľovaní a vyšetrovaní trestných činov korupcie, ako aj k prehĺbeniu odbornej spolupráce európskych krajín, navzájom spojených úzkymi kultúrnymi a historickými väzbami.

Za úrad boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru privítal účastníkov a význam medzinárodnej spolupráce pri vyšetrovaní trestných činov korupcie na praktickom príklade uviedol zástupca riaditeľa úradu boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru plk. Ing. Peter Kovařík. Vo svojom prejave zdôraznil nevyhnutnosť boja s trestnou činnosťou korupcie s využitím najnovších informácií, poznatkov a praktík z členských krajín Európskej únie.

Program pokračoval krátkym predstavením účastníkov kurzu, ich profesionálnym zaradením, ako aj špecifikáciou očakávaní a pridanej hodnoty začínajúceho sa CEPOL kurzu. Zo strany účastníkov bola najčastejšie zdôrazňovaná spolupráca, sprostredkovanie informácií a praktických skúseností z protikorupčných zložiek európskych krajín, ako aj vytvorenie nových kontaktov a nadviazanie spolupráce s profesionálnymi partnermi. Účastníci kurzu vyjadrili tiež presvedčenie, že po jeho skončení budú obohatení o nové poznatky a informácie, ktoré budú môcť využívať v odbornej praxi pri zaradení na úseku boja s trestnou činnosťou korupcie.

V ďalšej časti programu uviedol zástupca z CEPOL pracoviska Akadémie Policajného zboru v Bratislave npor. Mgr. Stanislav Straka krátku informáciu o CEPOL agentúre, so sídlom v Bramshile, jej poslaní, aktivitách a nových elektronických on-line službách vrátane on-line CEPOL kurzov, Webinarov, ktoré CEPOL poskytuje pre oprávnených používateľov. Na záver prejavu zdôraznil význam organizovania medzinárodných CEPOL kurzov a seminárov, na ktorých sú riešené prierezové horizontálne problémy európskych krajín, medzi ktoré patrí aj trestná činnosť korupcie.

Obsahová náplň CEPOL kurzu

Hlavným cieľom medzinárodného CEPOL kurzu, zameraného na ekonomickú a finančnú kriminalitu – vyšetrowanie korupcie, bolo objasnenie nových metód a postupov v boji s trestnou činnosťou korupcie orgánmi činnými v trestnom konaní, rozširovanie poznatkov a informácií z úrovne zúčastnených krajín a nadviazanie spolupráce a vzájomných vzťahov partnerských služieb z členských krajín Európskej únie vrátane asociovaných krajín, ku ktorým patrí aj Island.

Prednášky lektorov z Ministerstva vnútra SR

Úrad boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru, ktorý sa zaoberá odhaľovaním a vyšetrowaním trestnej činnosti korupcie v podmienkach Slovenskej republiky, na uvedenom CEPOL kurze predstavila manažérka kurzu, ktorá vo svojej prednáške objasnila organizačnú štruktúru, vecnú pôsobnosť, kompetencie, dosiahnuté výsledky i plnenie úloh v rámci medzinárodnej spolupráce úradu.

Významné faktory formujúce štruktúrnu a obsahovú podobu úradu, ako aj legislatívne nástroje využívané v procese odhaľovania trestnej činnosti korupcie, charakteristickej vysokým stupňom latentnosti, vo svojom prejave vysvetlil zástupca riaditeľa úradu boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru pplk. JUDr. Marián Geleta. Vyzdvihol aj medzinárodný aspekt CEPOL kurzu s možnosťou vzájomnej výmeny najnovších poznatkov z úrovne zúčastnených krajín.

Pretože odhaľovanie a vyšetrowanie trestnej činnosti korupcie páchanej príslušníkmi Policajného zboru patrí do pôsobnosti sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra SR, zúčastneným bola predstavená vecná príslušnosť, štruktúra, právny základ, hlavné úlohy, ako aj legislatívne nástroje pripravované sekciou kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra SR. Z navrhovanej legislatívy zúčastnených najviac zaujala informácia o teste integrity, návrhu zákona o oznamovateľoch korupcie a novela zákona o priestupkoch. Pozvanie na zabezpečenie lektorskej činnosti za sekciu kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra SR prijal vedúci oddelenia strategických analýz a činností a zároveň zástupca riaditeľa organizačného odboru plk. JUDr. Rudolf Briška, PhD.

O medzinárodnom projekte Európsky protikorupčný tréning – EACT⁶ a jeho realizácii, na ktorej sa podieľajú tri medzinárodné pracovné skupiny pod odborným gestorstvom partnerských krajín projektu, vo svojej prezentácii oboznámil prítomných kpt. Ing. Michal Lavrinčík, poverený vedením oddelenia medzinárodnej spolupráce na úrade boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru. Uvedená prednáška bola ukončená workshopom, na ktorom boli formulované najlepšie praktiky medzinárodnej spolupráce v boji s trestnou činnosťou korupcie.

Prednášky lektorov z Akadémie Policajného zboru v Bratislave

Vedeckovýskumnú a pedagogickú činnosť, zameranú na boj proti korupcii, na uvedenom CEPOL kurze prezentovali viacerí významní lektori z Akadémie Policajného zboru v Bratislave.

Najnovšie poznatky a výsledky vedeckého výskumu z oblasti odhaľovania a vyšetrowania trestnej činnosti korupcie uviedol JUDr. Štefan Kočan, PhD., poverený

⁶ EACT – European anticorruption training – Európsky protikorupčný tréning – medzinárodný projekt krajín Slovensko (Úrad boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru), Rakúsko (Federálny protikorupčný úrad) a Slovinsko (Komisia pre prevenciu korupcie a Národný vyšetrovací úrad). Realizáciu EACT projektu je zabezpečená prostredníctvom 3 pracovných skupín „Vyšetrowanie korupcie“ (Rakúsko), „Prevencia korupcie“ (Slovinsko) a „Medzinárodná spolupráca“ (Slovensko). Medzinárodný EACT projekt bol otvorený úvodnou konferenciou v Rakúsku v roku 2010 a jeho ukončenie je naplánované na október roku 2013. Výstupom z uvedeného projektu bude manuál v anglickom jazyku zameraný na podporu boja proti korupcii.

vykonávaním funkcie rektora Akadémie Policajného zboru v Bratislave. Vo svojej prednáške nazvanej „Vyšetrovanie korupcie – inštitút agenta“ sústredil pozornosť na využívanie inštitútu agenta v podmienkach Slovenskej republiky, v komparácii s možnosťami zakotvenými v iných národných legislatívach. Účastníkov zaujala uvedená problematika najmä v kontexte s inštitútom agenta provokatéra, ktorého použitie umožňuje dikcia slovenského trestného práva, avšak jeho použitie je limitované európskymi normami pre ľudské práva. Po prednáške sa rozprúdila zaujímavá diskusia k používaniu agenta, ako aj inštitútu, tzv. „účinnnej ľútosti“, ktorý má rôzne uplatnenie v európskych krajinách.

Ďalším významným lektorom, ktorý prijal pozvanie a zúčastnil sa na uvedenom CEPOL kurze, bol doc. Ing. Pavol Augustín, CSc., z Katedry policajných vied Akadémie PZ. Vzhľadom na jeho odborné vedomosti z oblasti skúmania fenoménu korupcie a dlhoročné praktické skúsenosti z odhaľovania a vyšetrovania trestnej činnosti korupcie svoju prednášku zameral na teoretické východiská identifikácie korupcie, ako aj na analýzu rizikových faktorov páchania tejto trestnej činnosti. Svoje odborné znalosti demonštroval na praktických príkladoch z procesu odhaľovania trestnej činnosti korupcie a prednášku ukončil výzvou a odhodlaním bojovať s neustále vznikajúcimi novými kvalifikovanými formami páchania tejto trestnej činnosti.

Obsahovo významnú prezentáciu z hľadiska kontextu CEPOL kurzu, ako aj vzhľadom na odborné poznatky v danej oblasti pripravila lektorka JUDr. Monika Hullová, PhD., z Katedry kriminálnej polície A PZ. Prezentáciu zameranú na najdôležitejšie aspekty indikátorov trestnej činnosti korupcie spracovala na vysokej odbornej úrovni, lebo uvedená lektorka sa touto problematikou zaoberala v rámci svojej vedeckovýskumnej činnosti na Akadémii Policajného zboru v Bratislave.

Zastúpenie medzinárodných organizácií

Trestná činnosť korupcie nie je problémom len jednej krajiny, jedného štátu. Je to celosvetový spoločenský problém, úzko spätý aj s inými druhmi trestnej činnosti, akým je organizovaná kriminalita, pranie špinavých peňazí, ako aj závažná hospodárska trestná činnosť presahujúca hranice jednej krajiny. Z uvedeného dôvodu a z potreby zabezpečenia komplexného nadnárodného pohľadu na boj s trestnou činnosťou korupcie – v kontexte členských krajín Európskej únie – na uvedený CEPOL kurz bol prizvaný aj zástupca z odboru vyšetrovania Európskeho úradu pre boj proti podvodom – OLAF. Nominovaný lektor Tom Willems vo svojej odbornej prezentácii, zameranej na praktickú ukážku administratívneho vyšetrovania medzinárodnej trestnej činnosti korupcie, netradičným spôsobom demonštroval funkcionalitu, právomoci, postupy a pracovné metódy využívané v podmienkach OLAF-u.

Reálny obraz o kreovaní, zámeroch, súčasných i pripravovaných aktivitách vrátane nového vzdelávacieho magisterského programu na novokonštituovanej Medzinárodnej antikorupčnej akadémii – IACA podal účastníkom CEPOL kurzu Georg Florian Grabenweger, lektor z uvedenej univerzity. Na záver svojho vystúpenia podal aj krátku informáciu o štandardoch v boji proti korupcii, ktoré boli vypracované v rámci neformálnej medzinárodnej siete Európski partneri proti korupcii – EPAC⁷.

⁷ EPAC – European partners against corruption – Európski partneri proti korupcii je neformálna medzinárodná sieť pozostávajúca zo 61 národných policajných inšpekčných útvarov a protikorupčných autorít členských štátov Európskej únie a členských krajín Rady Európy. Členom EPAC je aj OLAF, Kosovo je iba pozorovateľom.

EACN – The European contact-point network against corruption – Európsky kontaktný bod siete proti korupcii je formalizovaná medzinárodná sieť (schválená Rozhodnutím Rady **2008/852/JHA of 24 October**), pozostávajúca zo 48 protikorupčných autorít z členských štátov Európskej únie a je založená na existujúcej EPAC štruktúre.

Prednášky lektorov z partnerských protikorupčných zložiek

Závažnosť dôsledkov, ktoré v individuálnej, ako aj v spoločenskej rovine prináša korupcia, robia tému boja s touto trestnou činnosťou významnou na národnej, ako aj na medzinárodnej úrovni spolupráce. Jedným z dôležitých foriem medzinárodnej spolupráce pri vyšetrowaní trestnej činnosti presahujúcej hranice jednej krajiny sú spoločné vyšetrovacie tímy. Uvedený nástroj medzinárodnej spolupráce z hľadiska legislatívneho rámca, funkcionality, ako aj úlohe EUROJUST-u pri jeho využívaní vo svojej prednáške teoreticky rozpracovala lektorka z Federálneho protikorupčného úradu z Rakúska, Martina Koger.

Najlepšie praktiky a skúsenosti z využívania najmodernejších analytických nástrojov v boji s trestnou činnosťou korupcie vo svojej prednáške predstavil v teoretickej rovine aj na praktickom príklade odhalenia závažného prípadu korupcie v športe prizvaný expert na operatívne analýzy z Odboru kriminálneho spravodajstva Riaditeľstva vojvodskej polície z Wroclawi, Jacek Baranowski. Vo svojej prednáške zdôraznil nevyhnutnosť medzinárodnej spolupráce pri analytickej činnosti z hľadiska zhromažďovania a uchovávaní informácií z procesu odhaľovania a vyšetrowania trestnej činnosti korupcie, ich následnej interpretácie, analýzy a vyhodnocovania.

Odborný kurz pokračoval prednáškou experta z Útvaru odhaľovania korupcie a finančnej kriminality Služby kriminálnej polície a vyšetrowania Polície Českej republiky JUDr. Jána Vojtu, ktorý v prvej časti svojho vystúpenia teoreticky rozviedol najmodernejšie komunikačné prostriedky, odborné metódy a postupy pri odhaľovaní trestnej činnosti korupcie vyžívané v súlade so stanovenými legislatívnymi podmienkami. V druhej časti svoju prednášku zamerl na projekt vypočúvania záujmových osôb prostredníctvom videokonferencie, ktorý bol realizovaný medzi Českou republikou a Spojenými štátmi americkými.

Pracovné workshopy

Súčasťou CEPOL kurzu boli aj pracovné workshopy, na ktorých boli prezentované prípadové štúdie z procesu odhaľovania a vyšetrowania trestnej činnosti korupcie. Účastníci kurzu mali možnosť na workshopoch prezentovať svoje odborné schopnosti, iniciovať vlastné postoje, zapájať sa do riešenia prípadov a vymeniť si konkrétne skúsenosti z praxe národných policajných činností.

Z uvedených odborných workshopov najviac zaujal workshop, ktorý viedla vyšetrovateľka z odboru boja proti korupcii „stred“ úradu boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru mjr. Mgr. Eva Kurrayová, v rámci ktorého poukázala na využitie inštitútu agenta v praxi a zároveň podnietila diskusiu na tému uplatňovania tohto nástroja pri odhaľovaní trestnej činnosti korupcie v rámci protikorupčných zložiek v kontexte ochrany ľudských práv a slobôd krajín európskeho priestoru.

Zhodnotenie a identifikácia prínosov CEPOL kurzu

Na záver medzinárodného CEPOL kurzu manažérka zhodnotila jeho priebeh i dosiahnuté výsledky, pričom skonštatovala, že medzinárodný kurz prispel k vzájomnej informovanosti o legislatívnych nástrojoch, metódach a postupoch pri odhaľovaní a vyšetrowaní trestnej činnosti korupcie, ako aj o praktických riešeniach uplatňovaných pri prevencii tejto trestnej činnosti. V tejto súvislosti vyzdvihla aj nadviazanie nových kontaktov s reprezentantmi európskych partnerských zložiek, ktoré sa zaoberajú bojom s trestnou činnosťou korupcie.

Medzinárodný CEPOL kurz z hľadiska prínosu a očakávaných cieľov, ťažiskovo orientovaných na skvalitnenie boja s trestnou činnosťou korupcie na národnej, ako aj medzinárodnej úrovni, prispel najmä k :

- posilneniu medzinárodnej spolupráce v súlade s medzinárodnými politikami a prioritami definovanými v oblasti boja proti korupcii,
- vytvoreniu komunikačnej platformy na vzájomnú výmenu informácií, poznatkov, skúseností a osvedčených postupov v boji s trestnou činnosťou korupcie,
- zlepšeniu medzinárodnej spolupráce v oblasti odhaľovania, vyšetrovania a prevencie trestných činov korupcie,
- identifikácii najlepších praktík využívaných v aplikačnej praxi pri odhaľovaní trestných činov korupcie,
- skvalitneniu vyšetrovacích metód a techník využívaných v boji s trestnou činnosťou korupcie,
- informovanosti o praktickom využívaní spoločných vyšetrovacích tímov pri vyšetrovaní trestnej činnosti korupcie presahujúcej hranice jednej krajiny,
- posilneniu boja proti korupcii poškodzujúcej finančné záujmy Európskych spoločností,
- identifikácii problémov pri získavaní a poskytovaní vzájomnej právnej pomoci pri vyšetrovaní trestných činov korupcie,
- informovanosti o inovátnych technikách pri odhaľovaní nových foriem kvalifikovanej trestnej činnosti korupcie,
- identifikácii spoločných výziev pri účinnej prevencii a potláčaní trestnej činnosti korupcie,
- interpretácii legislatívneho rámca ochrany oznamovateľov trestnej činnosti korupcie,
- podpore zvyšovania vzdelanostnej úrovne a profesionálneho rastu špecializovaných pracovníkov zaoberajúcich sa odhaľovaním a vyšetrovaním trestných činov korupcie,
- vzájomnému konsenzu zúčastnených z hľadiska identifikácie potrieb na zvýšenie národného i medzinárodného úsilia v boji s trestnou činnosťou korupcie.

Organizovaním CEPOL kurzu boli vytvorené vhodné predpoklady na podporu výskumu, rozvoj protikorupčných praktík a prípravu vysokokvalifikovaných a profesionálne zdatných odborníkov z európskych protikorupčných zložiek na zintenzívnenie boja s trestnou činnosťou korupcie. Zaradenie vedeckého výskumu do prípravy, obsahovej interpretácie a výstupov predmetného CEPOL kurzu umožnilo názorovú interpretáciu a hodnotenie postojov pri riešení problematiky boja s trestnou činnosťou korupcie. Účastníci kurzu boli do predmetného výskumu zaangažovaní už v štádiu prípravy kurzu, podieľali na dotazníkovej forme prieskumu názorov, zameranej na skvalitnenie hodnotiaceho mechanizmu v procese odhaľovania trestnej činnosti korupcie. Zámerom tohto výskumu bolo cestou kvalitatívnej analýzy názorov z protikorupčných zložiek členských štátov EÚ vytvoriť reálny obraz o praktikách a mechanizmoch pri hodnotení výstupov z procesu odhaľovania trestných činov korupcie v širšom európskom kontexte.

Hlavným cieľom medzinárodného CEPOL kurzu zameraného na ekonomickú a finančnú kriminalitu – vyšetrovanie korupcie bolo objasnenie nových metód a postupov v boji s trestnou činnosťou korupcie orgánmi činnými v trestnom konaní, rozširovanie poznatkov a informácií z úrovne zúčastnených krajín, posilnenie priameho dialógu a nadviazanie spolupráce a vzájomných vzťahov partnerských služieb z členských krajín Európskej únie a Islandu.

Záver

Korupcia svojou podstatou ohrozuje a poškodzuje politický, sociálny a ekonomický rozvoj krajiny. V netransparentnom a korupčnom prostredí klesá morálka a dochádza k strate dôvery občanov v právny štát. Úrad boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru organizovaním odborného CEPOL kurzu zameraného na vyšetrovanie korupcie poukázal na

hrozby súvisiace s touto trestnou činnosťou, ako aj na potrebu ich riešenia na národnej i medzinárodnej úrovni spolupráce protikorupčných zložiek krajín Európskej únie.

Policajná prax potvrdzuje, že spôsoby páchania trestných činov korupcie sa dynamicky menia, vyvíjajú sa, páchatelia ich prispôbujú novým podmienkam a okolnostiam. Nárast nových sofistikovaných foriem, metód a prostriedkov umožňujúcich páchanie trestnej činnosti korupcie si vyžaduje, aby sme na ne neustále reagovali. Medzinárodný CEPOL kurz zameraný na vyšetrovanie trestnej činnosti korupcie vychádzal z aktuálnych potrieb policajnej praxe, s dôrazom na expertnú výmenu teoretických poznatkov a informácií, ako aj sprostredkovanie skúseností z procesu odhaľovania a vyšetrovania tejto trestnej činnosti a posilnenie vzájomnej spolupráce partnerských zložiek na medzinárodnej úrovni.

V zjednotenej Európe nemôže byť boj s trestnou činnosťou korupcie vnímaný ako interná záležitosť jednotlivých krajín, ale je potrebné, aby protikorupčné zložky tak na úrovni represie, ako aj prevencie navzájom úzko spolupracovali. Trestná činnosť korupcie nie je problémom jednej krajiny, je to celosvetový spoločenský problém, ktorý je potrebné riešiť tak na vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni medzinárodného spoločenstva.

Moderné formy európskej spolupráce sú rozsiahle. Zámerom úradu boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru pri organizovaní CEPOL kurzu bolo posilnenie medzinárodnej spolupráce cestou vytvorenia efektívnej komunikačnej platformy na sprostredkovanie a vzájomnú výmenu informácií, poznatkov a skúseností z praxe odhaľovania a vyšetrovania trestnej činnosti korupcie. Na CEPOL kurze bol vytvorený priestor na prezentovanie principiálnych postojov a podporu národnej profesionálnej identifikácie v kontexte partnerstva a spolupráce s protikorupčnými zložkami v spoločnom európskom priestore.

Európska únia urobila z boja proti korupcii jednu zo svojich najvyšších politických priorít. Inštitúcie Európskej únie zintenzívňujú snahy o prijatie nových efektívnych nástrojov umožňujúcich koordinovaný postup pri eliminácii tejto trestnej činnosti a jej negatívnych vplyvov na spoločenstvo. Medzinárodná spolupráca a aktuálna príprava policajných zložiek na boj s touto trestnou činnosťou nadobúda v tomto procese strategický význam. Úrad boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru v spolupráci s CEPOL pracoviskom Akadémie Policajného zboru v Bratislave organizovaním CEPOL kurzu s názvom „Ekonomická a finančná kriminalita – vyšetrovanie korupcie“ s medzinárodnou účasťou priniesol do tohto kolektívneho snaženia osobitnú pridanú hodnotu.

*pplk. Ing. Helena Kanková
starší referent špecialista
oddelenie medzinárodnej spolupráce
odbor podpory riadenia a medzinárodnej spolupráce
Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru
e-mail: helena.kankova@minv.sk*